

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
24 oktober 2017

Ons kenmerk
TLD
/U201700742
Lbr. 17/060
Telefoon
(070) 373 8393

Bijlage(n)
-

Onderwerp
Gratis Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)

Samenvatting

Gemeente Steenwijkerland diende in juni een verzoek bij de VNG in om een standpunt te bepalen over bredere inzet van de regeling gratis verstrekken Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). In de commissies Bestuur en Veiligheid (4 oktober) en Gezondheid en Welzijn (5 oktober) is een standpunt bepaald: het is aan gemeenten zelf of zij wel of geen actie ondernemen om meer gratis VOG's ter beschikking te stellen of gesteld te krijgen. In deze brief lichten we het standpunt verder toe.

Aan de leden**Datum**

24 oktober 2017

Ons kenmerk

TLD

/U201700742

Lbr. 17/060

Telefoon

(070) 373 8393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Geacht college en gemeenteraad,

Gemeente Steenwijkerland diende in juni een verzoek bij de VNG in om een standpunt te bepalen over bredere inzet van de regeling gratis verstrekken Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). In de commissies Bestuur en Veiligheid (4 oktober) en Gezondheid en Welzijn (5 oktober) is een standpunt bepaald: het is aan gemeenten zelf of zij wel of geen actie ondernemen om meer gratis VOG's ter beschikking te stellen of gesteld te krijgen. In deze brief lichten we het standpunt verder toe.

Achtergrond verzoek Steenwijkerland

Gemeente Steenwijkerland heeft vanuit de samenleving, alsmede van andere gemeentelijke organisaties, signalen ontvangen over de behoefte aan een bredere inzet van de regeling gratis Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Gemeente Steenwijkerland heeft geconstateerd dat vrijwilligers veelal worden ingezet in kwetsbare situaties met mensen in afhankelijkheidssituaties en dat de kwaliteit van vrijwilligerswerk beter te borgen is door middel van VOG's. Zij hebben signalen dat enkele Nederlandse gemeenten vragen stellen over en/of actie ondernemen voor het breder inzetten van een gratis VOG voor alle vrijwilligers. Staatssecretaris Van Rijn (VWS) heeft, naar aanleiding van een motie van Tweede Kamerlid Mona Keizer (CDA), toegezegd een onderzoek uit te laten voeren naar de mogelijkheden en gevolgen van het bieden van een gratis VOG voor alle vrijwilligers werkzaam met mensen in een afhankelijkheidssituatie. Daarnaast zijn er signalen dat de kosten die gepaard gaan met het aanvragen van een VOG zwaar drukken op het (veelal beperkte) budget van vrijwilligersorganisaties;

Steenwijkerland heeft daarom aangegeven:

1. behoefte te hebben aan een brede discussie betreffende dit onderwerp, aangezien aannemelijk is dat dit in meerdere gemeenten onderwerp van gesprek is of gaat zijn;
2. te overwegen dat een VOG wellicht niet toereikend genoeg is om de veiligheid van kwetsbare inwoners te waarborgen en zodoende gecombineerd dient te worden met een veiligheidsbeleid vanuit de vrijwilligersorganisatie;
3. steun te vragen aan andere gemeenten, om de VNG te vragen de mogelijkheden en gevolgen van de bredere inzetbaarheid van een gratis VOG voor vrijwilligers door een (of meer) commissies ('Gezondheid en Welzijn' of 'Juridische zaken') te laten onderzoeken.

Op basis hiervan is afgesproken dat de VNG een standpunt bepaalt over het onderzoeken van de bredere inzetbaarheid van een gratis VOG voor vrijwilligers.

Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)

De VOG is ingesteld om de samenleving te beschermen en om de re-integratie van daders te bevorderen. De beoordeling van een VOG-aanvraag is afhankelijk van het doel waar de VOG voor wordt gevraagd. Dienst Justis bekijkt of de feiten uit het verleden van de aanvrager, indien herhaald, een risico vormen in de context van de functie waarvoor de VOG wordt gevraagd. Verder weegt mee hoe lang geleden het feit gepleegd is en hoe de belanghebbende zich sindsdien heeft opgesteld.

De VOG is een hulpmiddel binnen (vrijwilligers)organisaties om na te gaan of iemand in het verleden is veroordeeld voor bepaalde feiten. Vaak wordt een VOG aangevraagd op het moment dat een vrijwilliger een actieve rol in de organisatie gaat vervullen en met kwetsbare personen zoals kinderen, ouderen of gehandicapten in aanraking komt. Om misstanden te voorkomen is een gedegen veiligheidsbeleid binnen vrijwilligersorganisaties noodzakelijk, waarbij de VOG één van de instrumenten is. Gemeenten hebben een rol in het activeren van vrijwilligersorganisaties om goed veiligheidsbeleid te voeren. Vooral het bespreken van grensoverschrijdend gedrag binnen een organisatie is een belangrijk aandachtspunt in het veiligheidsbeleid. Bestuurders van vrijwilligersorganisaties vinden dit vaak lastig. Daarnaast hebben ze in veel gevallen beperkte capaciteit en tijd om veiligheidsbeleid goed vorm te geven. Vrijwilligersorganisaties hebben behoefte aan handreikingen vanuit de eigen gemeente, welzijnsorganisaties of landelijke koepelorganisaties.

Landelijk is een regeling in het leven geroepen om gratis VOG's af te geven voor vrijwilligersorganisaties (waaronder sportverenigingen) die met kinderen en/of mensen met een verstandelijk beperking werken. Om voor de gratis VOG's in aanmerking te komen moeten de vrijwilligersorganisaties kunnen aantonen dat ze veiligheidsbeleid voeren, specifiek om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Inmiddels zijn ruim 4.600 organisaties toegelaten tot de regeling. Deze regeling duurt tot 1 januari 2020. NOC NSF en de Nederlandse organisaties vrijwilligerswerk (NOV) hebben tips hoe vrijwilligersorganisaties veiligheidsbeleid kunnen opstellen en uitvoeren.

De Kamer heeft op 23 februari jl. een motie aangenomen waarmee het kabinet wordt verzocht te onderzoeken hoe te bewerkstelligen dat alle vrijwilligers die werken met mensen in afhankelijkheidssituaties een gratis Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) kunnen aanvragen. In de commissiebrief van 22 maart jl. heeft de staatssecretaris mede namens de staatssecretaris van

Veiligheid en Justitie laten weten dat hij twee verschillende trajecten in gang zal zetten ter uitvoering van deze motie. Het betreft een bijeenkomst met diverse stakeholders over veiligheidsbeleid in het vrijwilligerswerk én het uitvoeren van een onderzoek naar mogelijkheden om de VOG gratis te verstrekken aan een bredere groep vrijwilligers. Op 29 september jl. is er een brief naar de Kamer gegaan over de uitkomst van het onderzoek. Uit het onderzoek blijkt dat het niet mogelijk is om een goede schatting te maken van aantallen vrijwilligers en kosten bij uitbreiding van de gratis VOG. Volgens de staatssecretaris is het aan het nieuwe kabinet is om over dit onderwerp met de Kamer in overleg te gaan.

Uit de gesprekken met stakeholders is gebleken dat gemeenten op dit moment verschillend omgaan met beleid rondom VOG's voor vrijwilligersorganisaties die niet onder de regeling voor gratis VOG's vallen. Er zijn gemeenten die VOG's gratis verstrekken voor bepaalde vrijwilligersorganisaties, in de subsidieverstrekking rekening houden met kosten voor VOG's of vinden dat de kosten rondom VOG's een eigen verantwoordelijkheid is van de vrijwilligersorganisaties. Naast de VOG's zijn er gemeenten die vrijwilligersorganisaties stimuleren om een goed veiligheidsbeleid op te zetten waarin structureel aandacht wordt besteed aan grensoverschrijdend gedrag van vrijwilligers.

Standpunt VNG gratis verstrekken VOG's

Gratis VOG's worden al beschikbaar gesteld aan vrijwilligersorganisaties die met kinderen en/of mensen met verstandelijke beperking werken. Het is onduidelijk wat de kosten zijn bij uitbreiding van gratis VOG's naar vrijwilligersorganisaties die met mensen in een afhankelijkheidssituatie werken. Gemeenten hebben een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van veiligheidsbeleid rondom vrijwilligersorganisaties. Het is daarom aan gemeenten zelf of zij wel of geen actie willen nemen om meer gratis VOG's ter beschikking te stellen of gesteld te krijgen.

Regeerakkoord

Op 10 oktober is het regeerakkoord bekend gemaakt. Een van de punten uit het regeerakkoord is: *'Vrijwilligers die werken met mensen in een afhankelijkheidssituatie kunnen voortaan een gratis Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) aanvragen.'* Voor de uitvoering van de gratis VOG is structureel € 7 miljoen begroot. Het is op dit moment nog onduidelijk wat de definitie wordt voor 'mensen in een afhankelijkheidssituatie' en welke nieuwe groepen vrijwilligers in aanmerking komen voor de gratis VOG. Vanzelfsprekend blijft de VNG de ontwikkelingen op dit gebied volgen.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur